

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Lucas 3, 10 - 14
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 146 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Psalm 51 : 1 en 2**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Lucas 3 : 1 - 20**
8. **Zingen : Psalm 51 : 5 en 6 (hart dat leeft in licht)**
9. **Tekst : Lucas 3 : 10 - 14**
10. **Prediking**
11. **Zingen : Lied 126 : 1 - 3**
12. **Dankzegging en voorbede**
13. **Inzameling van de offergaven**
14. **Slotzang : Opwekking 268**
15. **Zegen**

Gemeente die door Jezus Christus in zijn hart is gesloten, broeders en zusters, groot en klein,

Hoe zou u reageren als ik vanmorgen de preek zou zijn begonnen met de woorden: ‘Addergebroed, wie heeft u wijsgemaakt dat u veilig bent voor het komend oordeel!’.

[Wat zou u denken] Ik vermoed dat dat nogal wat reactie bij u teweeg zou brengen. Dat zou het in ieder geval wel bij mij doen, als ik gewoon in de kerkbank zou zitten. Ik denk dat ik behoorlijk geïrriteerd zou zijn. ‘Waar haalt die dominee het recht vandaan om ons allemaal zo aan te spreken! Weet hij wat er in mijn hart leeft? Weet hij hoe het met mijn geloof staat? En met het geloof van mijn buurman? Het geloof van mijn buurvrouw? Het klinkt wel lekker stoer om zoiets te zeggen, maar of het nu geestelijk is, betwijfel ik.’ Toch zei Johannes de Doper dat wel tegen de mensen in Israël. De kerkmensen van die dagen. Mensen die naar de bijeenkomsten in de synagoge gingen, de sabbat hielden en die zich kinderen van Abraham wisten. Verbondskinderen. Ja, waar haalt iemand het lef vandaan om mensen waarmee God een verbond heeft gesloten, zo aan te spreken?

Het is trouwens opvallend dat volgens Lucas Johannes de typering ‘addergebroed’ niet alleen voor de Farizeeën reserveerde, maar hem voor al de mensen gebruikte die naar hem toe kwamen om gedoopt te worden. *[Niet allen Farizeeën]* Wat is dat trouwens, jongens en meisjes, ‘addergebroed’. Een adder is een slang. Een giftige slang. Hij wordt niet zo groot. Maximaal 80 cm. Hij komt ook bij ons voor. Maar hij zal niet snel een mens aanvallen en als hij bijt dat is dat niet gauw dodelijk. Maar je kunt aan het plaatje zien dat hij goed gecamoufleerd is. Je ziet hem niet gemakkelijk. *[De adder]* En daardoor kan het gebeuren dat je er te dicht bij komt en hij je toch bijt. Met zijn gif. Zo ziet Johannes die mensen dus. Als mensen die een slang als vader en moeder hebben. Als mensen die verborgen houden hoe ze echt zijn. Want slangen houden zich het liefst verborgen. Ze zijn alleen maar te zien als ze liggen te zonnen of als ze jagen. Als giftige mensen. Niet bepaald een compliment.

Johannes legt ook uit waarom hij ze zo noemt. Want ze kunnen zich wel kinderen van Abraham noemen, maar om die naam waard te zijn, zullen ze ook als kinderen van Abraham moeten leven. Ze moeten gaan leven zoals Abraham dat zelf deed. Abraham was een vroom man, die voor God leefde. *[Ook voorbeeld]* Hij probeerde gehoorzaam te zijn aan Gods geboden. Hij was liefdevol voor zijn naaste in nood. Maar zij niet. Daarom zegt hij: ‘Brenge vruchten voort die een nieuw leven waardig zijn, en zeg niet

meteen bij jezelf: Wij hebben Abraham als vader.’ Vertaald naar ons betekent dat: ‘Breng vruchten voor die een nieuw leven waardig zijn, en zeg niet meteen bij jezelf: Maar ik ben toch gedoopt en een kind van God.’ Het gaat er om dat we als een goede boom ook goede vruchten dragen. Doen we dat niet, dan worden we omgehakt en in het vuur geworpen.

Nu is het opvallend hoe de mensen reageren. Ze lopen niet beledigd weg, zoals wij misschien zouden doen. Ze blijven luisteren. Ze laten de woorden van Johannes binnen komen in hun hart. En ze stellen Johannes de vraag wat ze moeten doen. Tegen de gewone mensen zegt hij: ‘Wie twee stel onderkleden heeft, moet delen met wie er geen heeft, en wie eten heeft moet hetzelfde doen.’ Johannes vraagt dus aan de mensen hun hart open te stellen voor de mensen die de meest eenvoudige dingen moeten missen. Hij heeft het over mensen die geen ondergoed hebbe. Kunnen jullie je dat voorstellen, jongens en meisjes? Dat je geen onderbroekjes en hemdje zou hebben. Ik denk dat jullie bijna allemaal wel een stapeltje in jullie kast hebben liggen. **[La vol ondergoed]** Maar er waren in die tijd dus mensen die geen ondergoed hadden. En kunnen wij ons dat voorstellen, broeders en zusters? Geen ondergoed te hebben. Het zit maar niet allemaal in de was. Maar je hebt gewoon geen ondergoed. En Johannes zegt tegen de mensen, dat als zij twee stel onderkleden hebben ze een stel moeten weggeven. Wie twee stel heeft, is nog echt geen rijk mens. Ik denk niet dat er veel onder ons zijn die maar twee stel hebben. Wij wassen onze onderkleden heel vaak. Dus je hebt al gauw vier of vijf stel nodig. Maar Johannes zegt niet: ‘Wacht tot je rijk bent en heel veel ondergoed hebt, maar als je er twee hebt, heb je er een over en geef die dan weg.’ En zo is het ook met eten. Als jij meer eten hebt dan je voor die dag nodig hebt, deel het dan met iemand die niets te eten heeft. Johannes zegt dus niet dat je alles weg moet geven. Het is niet de bedoeling dat je straks zelf honger hebt. Maar hij roept op om te delen wat je hebt, zodat die ander ook te eten heeft. **[Help mensen]** Het gaat er dus om dat ze hun hart openen voor de naaste die gebrek lijdt. Het gaat hier om de eerste levensbehoeften: kleding en eten. Johannes zegt dus niet dat ze voor hun naaste een paard moeten gaan kopen of een gouden armband. En hoe zit dat bij ons, broeders en zusters, jongelui. Hoe gaan wij om met zulke naasten? Ze zijn vandaag de dag niet zo zichtbaar in ons straatbeeld. Gelukkig zijn er ook niet heel veel mensen die echt te weinig hebben. Maar ze zijn er wel degelijk. Als gemeente zijn we betrokken bij Vrede voor de Stad. Daar hoort een grote voedselbank bij

waar wekelijks meer dan 600 pakketten worden klaargemaakt en uitgedeeld. Een kleine 400 in Spijkenisse en zo'n 200 gaan naar kleinere voedselbanken in de omgeving. Zoals Rozenburg, Goeree-Overflakkee en de Hoekse Waard. **[Voedselbank]** De voedselbank is niet voor alle mensen. Het is alleen voor mensen die zo weinig geld overhouden dat er geen geld overblijft om voedsel te kopen. Dat wordt natuurlijk ook gecontroleerd. Er wordt gekeken naar de inkomsten. En er wordt gekeken naar de noodzakelijk vaste lasten. Dan gaat het om huur, hypotheek, gas, licht en water. Een GSM abonnement hoort daar niet bij. Waar trouwens niet naar gekeken wordt is hoe het komt dat mensen zo in de financiële problemen zijn gekomen. Wat ook christelijk is. Want zoals iedere christen zelf leeft van genade die hij niet verdiend heeft, zo is een christen ook genadig voor wie het nodig heeft. Of iemand nu door omstandigheden of door schuld in de problemen is gekomen. Je kijkt naar de nood van een mens en steekt een helpende hand toe. En wie dat niet wil, moet zich afvragen of hoe wel echt een volgeling van Jezus Christus is.

Ook kwamen er tollenaars naar Johannes toe om zich te laten dopen. Die vroegen ook wat zij moesten doen. Tegen hen zei Johannes: 'Vorder niet meer dan wat jullie is opgedragen.' De tollenaar was een Jood die voor de Romeinen belastingen inde. Hij deed dat door aan de Romeinen een flinke som geld te betalen. Door die betaling kreeg hij het recht om aan de mensen in een bepaald gebied belasting op te leggen. In feite hielp hij de Romeinen. De bezetter. Wat ze natuurlijk niet populair maakte bij hun volksgenoten. Waarom deden ze het dan? Voor het geld. Want ze vroegen vaak meer geld van de mensen dan nodig was. En dat geld staken ze in hun eigen zak. Zo werden ze rijker en rijker. Dat was het aantrekkelijke van tollenaar zijn. **[Niet meer vragen]** Zulke mensen heb je ook vandaag. Het maakt ze niets uit wat je van ze vindt als ze maar je geld kunnen inpikken. Of andere mensen daardoor in de financiële problemen komen, kan ze niets schelen. In dit verband kunnen we denken aan bepaalde figuren die bij callcenters werken. Als ze jou maar een contract kunnen aansmeren, dan zijn ze gelukkig. Of jij dat product nu nodig hebt. Of jij dat wel kunt betalen. Dat maakt ze niets uit. Of we kunnen ook denken aan bepaalde types die financiële producten verkochten. Denken we maar aan al die woekerpolissen die verkocht zijn. Daarbij zijn mensen duizenden euro's kwijt geraakt. En het interesseerde die mensen niets. Als zij maar hun provisie kregen. En Johannes draagt de tollenaars op om voortaan niet meer geld te vragen dan ze is opgedragen. Johannes zegt dus niet dat ze geen tollenaar meer mogen zijn, maar ze moeten

het voortaan wel op een eerlijke manier zijn. Zodat mensen niet in grote problemen komen. Maar ook om ervoor te zorgen dat het geld niet meer de baas speelde over hun eigen harten. Want mensen die voor het geld leven zijn niet veilig voor het komend oordeel.

Tenslotte noemt Lucas nog een derde groep mensen die aan Johannes vroegen wat ze moesten doen. De soldaten. Ook nu is het belangrijk om te letten op wat Johannes wel en niet zegt. Hij zegt bijvoorbeeld niet dat ze de militaire dienst moeten verlaten. Johannes heeft niet het pacifisme gepreekt. Jezus trouwens ook niet. Een leger is helaas in deze wereld nodig. Namelijk om onrecht te bestrijden. Vandaag de dag kun je mensen horen zeggen dat we geen leger meer nodig hebben. Maar laten we ons niet vergissen. Er is niet zo heel veel nodig om volken tegen elkaar te laten opstaan. Wat als de eurocrisis zwaarder en zwaarder wordt? Dan is het mogelijk dat er in het zuiden van Europa heel negatieve gevoelens gaan ontstaan tegen het noorden van Europa. Als de mensen in het zuiden zich in de steek gelaten voelen door ons. Als ze het gevoel hebben dat ze door onze harde opstelling geen toekomst meer hebben. En als ze politieke leiders krijgen die die gevoelens goed onder woorden weten te brengen en de mensen oproepen om in actie te komen. Dan kan dat zomaar tot een opstand van die volken leiden. Waarom niet? Als die mensen voor hun gevoel toch niets meer te verliezen hebben. En wie zal ons dan verdedigen? Legers zijn nodig om het kwaad van landen te beteugelen. Maar het feit dat soldaten wapens mogen dragen heeft vaak wel tot veel ellende geleid. Want die wapens misbruikten ze ook. Om mensen angst aan te jagen. Om mensen geld of spullen af te troggelen. **[Geen machtsmisbruik]** Of ze lieten zich inhuren door de man die het meeste voor hun diensten betaalde. Of het nu voor een goede zaak was of een slechte, dat maakte niet uit. Met al die praktijken moeten ze stoppen, zegt Johannes. Ze moeten voortaan eerlijke en eerbare soldaten zijn. Soldaten die trouw hun werk doen en hun macht niet misbruiken. Soldaten die gewoon tevreden zijn met hun soldij. Dan zijn ze als echt kinderen van Abraham. Dan zijn ze eerlijk en dan laten ze zich ook niet beheersen door hebzucht. Want geen hebzuchtig mens zal het Koninkrijk van God binnen gaan.

Zo krijgen al deze groepen burgers een duidelijk opdracht mee van Johannes. Ze zullen hun leven moeten veranderen anders zullen ze niet veilig zijn voor het komend oordeel. Toch gaat het hier om meer dan om wat opdrachten voor verschillende groepen mensen.

Want het werk van Johannes stond in een groter kader. Hij was maar niet puur gekomen om mensen een beetje op te voeden. Nee, hij is gekomen om de weg gereed te maken voor de komst van de Heer Jezus. Er staat iets groots te gebeuren in Israël. De Messias komt eraan. De lang beloofde Messias. De Zoon van God komt eraan. Stel dat de Heer Jezus vandaag zou komen. Waar zouden we Hem dan het eerst kunnen verwachten? Bij ons thuis in de huizen of bij ons in de kerk? Toch in de kerk. Daar waar zijn broers en zussen samen komen. Daar waar zijn bruid is. Daar waar Hij Profeet, Hogepriester en Koning is. En zo kwam Jezus bij zijn eerste komst naar zijn volk toe. Naar de kerk van het Oude Testament. *[Kerk voorbereiden]* Daar waar broeders en zusters elkaar blijkbaar lieten stikken. Want ze trokken zich niets aan van de armoede van hun broeder en zuster. Daar waar broeders het in hun hoofd haalden om hun medebroeders in de armoede te storten. Daar waar broeders hun medebroeders afpersten. Dat was de toestand in de kerk van die dagen. En in een dergelijke toestand konden ze Jezus toch niet ontvangen. Stel dat wij zo met elkaar zouden omgaan, broeders en zusters, wat zou Jezus dan van ons zeggen? Gelukkig is dat ook niet de toestand bij ons. Maar dat betekent niet dat wij wel rustig achterover kunnen gaan hangen. Alsof het bij ons allemaal goed is. Je hoeft in de kerk niet met iedereen vrienden te zijn, maar het mag toch niet zo zijn dat we elkaar niet groeten. Het mag toch niet zo zijn dat we geen vriendelijk woord met elkaar kunnen wisselen. Na deze dienst is er gelegenheid om elkaar een gezegend nieuw jaar toe te wensen. Loopt u daarvoor weg, omdat u bepaalde broeders of zusters straks niet tegen het lijf wilt lopen? Dan moet u zich bekeren. Zorgt u financieel heel goed voor uzelf en moet de kerk het doen met de kruimels die van uw tafel vallen, dan moet u zich bekeren. Want zo mag het niet zijn in het Koninkrijk van God. En daarom was Johannes vooruit gestuurd om een einde te maken aan de misstanden in de kerk van die dagen. Johannes was bezig de kerk van die dagen voor te bereiden op de komst van zijn Heer. En dan kom ik nu nog tot een laatste punt. Want ik kan me voorstellen dat er broeders en zusters zijn die zich in de loop van de preek zijn gaan afvragen hoe het nu zit. Worden we nu toch gered omdat wij goede werken doen? Worden we gered doordat we ons bekeren? Is het dan niet de genade die ons redt? Worden we niet gered door Jezus Christus? Moet ik er dus toch zelf wat aan toevoegen? *[Zelf iets toevoegen?]* Nee, broeders en zusters, de mensen worden niet gered omdat ze zich bekeren en stoppen met zondigen. Wat ook duidelijk blijkt. Want hun zonden worden niet afgewassen door hun

bekering. Het belangrijkste dat moest gebeuren moesten ze aan zich laten doen. Dat moesten ze ondergaan. Ze moesten zich laten dopen. Zo werden hun zonden afgewassen. Maar daar hoort natuurlijk wel een nieuw leven bij die vergeving die ze ontvangen. Dat kunnen kinderen ook prima begrijpen. Stel dat een kleutert in de modder heeft gespeeld, terwijl mama dat verboden had. Maar het heeft het toch gedaan. En het komt huilend thuis omdat het zo vies geworden is. Dan heb je kans dat mama eerst zegt: 'Nou ik ga je nu nog niet in bad doen. Ik had gezegd dat je niet met modder mocht spelen. Nu ben je vies. Dan is dan je eigen schuld. Ik ga eerst even de strijk afmaken en daarna zal ik kijken hoe we jou weer schoon kunnen krijgen.' Dan zou helemaal niet raar zijn als een moeder dat zegt. En die kleuter is verdrietig en wil zo graag in bad. En stel nu dat die kleuter in bad is geweest, schone kleren aan heeft en het gaat dan gelijk weer in de modder spelen. Dan zou die moeder terecht heel boos zijn. Want wat wil je nu? Schoon zijn of vies zijn? En wat willen wij. Willen wij dat God onze zonden vergeeft, zodat we schoon zijn of willen we eigenlijk niet schoon zijn? Of willen we eigenlijk niet schoon zijn, maar alleen maar voorkomen dat we veroordeeld worden? *[Willen we schoon zijn]* En wat die burgers van Israël, die tollenaars en soldaten deden, dat was maar niet iets dan ze een enkele keer per ongeluk hadden gedaan. Het was normaal voor ze. En dus gebeurde er van alles wat niet thuis hoort in het huis van God. En dus konden ze niet gedoopt worden, zolang ze op dezelfde manier bleven leven. En zo kunnen ook wij het Koninkrijk van de hemel niet binnen gaan als wij in zonden blijven leven. Dus onze zonden goed praten en er niet mee breken. Dan is ook voor ons geen plaats in het Koninkrijk van de hemel. **Amen**